

بسمه تعالی

نهضت آزادی ایران

تاسیس ۱۳۳۰

2076/1

87/09/13

گزارش دیدارها و مذاکرات آقایان دکتر ابراهیم یزدی، مهندس محمد توسلی و همراهان آنان با آقای انور ابراهیم، نمایندگان احزاب در پارلمان مالزی و اعضای ارشد حزب عدالت مردم. این دیدارها به شرح زیر در روزهای 29 و 30 آبان ماه 1387 در شهر کوالالامپور صورت گرفت.

1- دیدار با انور ابراهیم و بازدید از پارلمان مالزی

نخستین دیدار هیات نمایندگان نهضت آزادی ایران با فعالان سیاسی مالزی به دعوت رییس فراکسیون اتحاد ملی پارلمان مالزی برگزار شد.

هیأت متشکل از ابراهیم یزدی (دبیر کل)، محمد توسلی (رییس دفتر سیاسی) و دو تن از اعضای حزب در هفته گذشته با انور ابراهیم، نامزد پست نخست وزیری مالزی، دیدار کردند.

در آن دیدار، انور ابراهیم، رییس فراکسیون اتحاد ملی، با اشاره به خدمات دبیر کل نهضت آزادی ایران و تاثیر ایشان بر دانشجویان مسلمان در سالهای دهه 1970 در آمریکا گفت: "نام ابراهیم یزدی برای نسل من نامی ماندگار است".

معاون نخست وزیر سابق مالزی همچنین، با تشریح وضعیت فعلی خودش و فراکسیون اتحاد ملی، به تبادل نظرات و تجربیاتش با این هیأت پرداخت.

ابراهیم یزدی، فعال سابق گروههای اسلامی در ایالات متحده، با اشاره به سابقه آشنایی وی با ماهاتیر محمد، نخست وزیر سابق مالزی، تلاشها و نصایحش را به او در هنگام بازدید از انور ابراهیم در

سال 1998 یادآور شد و نیز با نقل نمونه مشابه در مورد حاکمان سودان، انور ابراهیم را به خویشترنداری و صرف نظر از واکنش در صورت دستیابی دوباره به قدرت توصیه کرد.

وزیر اسبق امور خارجه ایران، با اشاره به وضعیت محاکمه فعلی انور ابراهیم و یادآور شدن زندانهای درازمدت اعضای نهضت آزادی ایران در سال 1380، سختی های مبارزه را از آن همه دانست.

انور ابراهیم، در ارتباط با همین موضوع، از وجود وضعیت سیاه و سفید برای فعالان سیاسی در کشورهای جهان سوم انتقاد کرد و گفت که در این کشورها راهی جز در اوج قدرت بودن یا در زندان بودن برای فعالان سیاسی متصور نیست.

وی همچنین، با اشاره به فرصت پیش آمده برای محمود احمدی نژاد، رییس جمهوری ایران، در سخنرانی دانشگاه کلمبیا، از هدر دادن این فرصت انتقاد کرد و گفت: "تصور کنید که در آن روز آن فرصت به برادر ابراهیم (یزدی) داده شده بود."

در پایان این دیدار، هیات نهضت آزادی ایران، با همراهی نمایندگان مجلس مالزی، از ساختمان پارلمان این کشور بازدید کردند، و در طول بازدید، در جریان توضیحات نمایندگان درباره فرآیند قانونگذاری و نیز اختلاف مواضع فراکسیونهای مجلس این کشور در مورد مسائل مختلف قرار گرفتند.

یادآور می شویم انور ابراهیم، مشاور ارشد حزب عدالت مردم، در سال 1998، بنابر یک رشته اتهامات، از معاونت نخست وزیری مالزی کنار گذاشته شد و در پی یک محاکمه جنجالی، به زندان و محرومیت از شغل های دولتی محکوم گردید ولی پس از پایان دوره محرومیت، از سوی مردم مالزی به عنوان عضو مجلس برگزیده شد و نیز توانست سمت ریاست مجموعه احزاب مخالف دولت یعنی فراکسیون اتحاد ملی را در مجلس به دست آورد.

2- سخنرانی دبیرکل نهضت آزادی ایران در نشست نمایندگان احزاب در پارلمان مالزی

ابراهیم یزدی، دبیرکل نهضت آزادی ایران، در روز پنجشنبه 20 نوامبر 2008 (30 آبان 87)، در میان جمعی از نمایندگان احزاب در پارلمان مالزی سخنرانی ایراد کرد و به پرسش های آنان پاسخ گفت.

در این مراسم، که نمایندگان حزب عمل دموکراتیک (PKR)، حزب اسلامی و حزب عدالت مردم در آن حضور داشتند، در آغاز محمد عزمین علی، نماینده پارلمان و نایب رییس حزب عدالت مردم، ضمن خوشامد گویی و معرفی نهضت آزادی ایران به عنوان یکی از باسابقه ترین احزاب ملی و مسلمان، استفاده از تجربیات نهضت آزادی ایران را برای احزاب مالزیایی بسیار مفید ارزیابی کرد. سپس، دکتر یزدی سخنانش را تحت عنوان "نسبت آزادی و عدالت" آغاز نمود.

دبیرکل نهضت آزادی ایران، با تاکید بر اینکه جهان اسلام در نقطه تغییر تاریخی قرار دارد، در مورد فعالیتهای روشنفکران دینی در ایران گفت: "این گروهها، در مواجهه با فرهنگ مدرن، رسالتشان را تغییر جامعه با تکیه بر اصول اسلامی و باز تعریفی از اسلام، مطابق با شرایط روز، می‌دانند."

یزدی به دغدغه روشنفکران دینی برای اثبات سازگاری دین و دموکراسی اشاره کرد و گفت که لاییکها و گروههای تندروی مذهبی به این سازگاری اعتقادی ندارند و به همین دلیل با روشنفکران دینی مخالفت می‌ورزند.

وی با اشاره به حضور اعضای برخی از احزاب غیر مسلمان در جلسه افزود: "در صورت اعتقاد یا عدم اعتقاد به اسلام نمی‌توان منکر این اصل شد که مهمترین پایه تغییر جامعه شناخت و تغییر فرهنگ آن جامعه است و اینکه چگونه می‌توان آزادی را سازگار با این فرهنگ در جامعه ترویج کرد."

یزدی سپس، در ادامه بحث در مورد نسبت آزادی و عدالت، با یادآوری شعار برخی از احزاب مالزی بر لزوم همراهی و همپوشانی این دو ارزش برای توسعه جامعه تاکید نمود.

رئیس شورای مرکزی نهضت آزادی ایران با اشاره به این نکته که "دموکراسی فرایندی یادگرفتنی است" خاطر نشان کرد که در کشورهایی مانند مالزی و ایران، که در آنها اقلیتهای مختلف با فرهنگهای متنوع وجود دارند، نمی‌توان به استقرار دموکراسی امید بست، بدون اینکه حقوق عادلانه‌ای را برای اقلیتهای مختلف موجود در کشور مورد تأیید قرار داد.

یزدی با اشاره به حضور مسلمانان، بوداییان، هندوها و مسیحیان در جامعه مالزی، این تنوع را همانند تکثر جامعه ایران با حضور کردها، ترکها، عربها و بلوچها دانست و تأکید کرد که در هیچ یک از این دو کشور توسعه پایدار بدون مشارکت اقلیتهای امکان‌پذیر نیست.

در ادامه جلسه، بخش پرسش و پاسخ نمایندگان مجلس مالزی با دبیرکل نهضت آزادی ایران انجام گرفت.

به عنوان نخستین پرسش، محمد عزمین علی، نماینده استان سلانگور، با اشاره به تجربیات ناموفق برخی از کشورها مانند اندونزی در استقرار دموکراسی در یک کشور اسلامی، خواستار ارائه تعریفی از رابطه اسلام و دموکراسی شد.

ابراهیم یزدی در پاسخ به این سوال، با تاکید بر اینکه در اندونزی دموکراسی نهادینه نشده است، در باره تفاوت دو کشور خاطر نشان کرد که در مالزی هیچ خبری از فعالیتهای تروریستی شنیده نمی‌شود، اما در اندونزی حضور فعال تروریستها آشکارترین دلیل بر ضرورت یک تحول فکری و ناهمتعادلی بودن اندیشه‌های دینی افراطی است.

یزدی با بیان این نکته که به دلیل ماهیت دموکراسی و اینکه دموکراسی فرایندی از پایین‌ترین سطوح جامعه به سمت رأس هرم قدرت است افزود که ترور تنها در صورتی پایان می‌یابد که مردم به آزادی و حقوق دیگران باور داشته باشند.

در پاسخ به سوال آقای سیوارسا راسیا، نماینده شهر سوبانگ و عضو هندی و ارشد حزب عدالت مردم، در مورد وضعیت فعالیت‌های نهضت آزادی در سال‌های اخیر به عنوان یک حزب اپوزیسیون، یزدی شرح مختصری از فشارهای وارد شده بر اعضای این حزب در سال‌های اخیر را ارائه کرد و گفت که با وجود تمام این فشارها، ما همچنان مخالف هرگونه عمل غیر مسالمت‌آمیز هستیم و فکر می‌کنیم که همین روش گام به گام در شش سال پیش حاکمان را ناگزیر به آزادی اعضای زندانی نهضت و عدم اجرای احکام شدید و سنگین صادر شده علیه آنان کرده است، هرچند که حاکمان هنوز در برابر پذیرش تغییر و یادگیری دموکراسی مقاومت می‌کنند.

یزدی همچنین، در تبیین موانع و مخالفت‌های گروه‌های مختلف با استقرار دموکراسی در ایران، گفت حاکمیت به فعالان سیاسی هوادار دموکراسی آن چنان فشار می‌آورد که برخی از آنان اجباراً کشور را ترک می‌کنند و از سوی دیگر سیاست‌های ایالات متحده در مورد ایران بر علیه گسترش دموکراسی در این کشور است.

یزدی همچنین، در پاسخ به سوال آقای خالد صمد، عضو حزب اسلامی و نماینده ی منطقه شاه عالم، پیرامون نحوه مدرنیزاسیون کشورهای مسلمان گفت: "مدرنیته یک رشته اصول و مفاهیم زیربنایی دارد. تا زمانی که این مفاهیم اصولی در فرهنگ ملی ادغام و گوارده و به عبارتی بومی نشوند، هیچ زمینه‌ای برای پذیرش و نهادینه شدن آن‌ها در کشورها ی ما وجود ندارد."

یزدی مدرنیته را چیزی فراتر از مونوریل و ماشین‌های مدرن خواند و گفت که برای بهره‌مندی از مزایای مدرنیته، این گفتمان باید در جامعه نهادینه شود. اما به شرطی این کار صحیح انجام می‌گیرد که ما قرائت مطابق با فرهنگ خودمان را از آن ارائه کنیم.

دکتر ذوالکفل، نماینده کوالالامپور از حزب اسلامی، نیز پرسشی در مورد عوامل اثرگذار بر حرکت جهانی مسلمانان مطرح کرد.

در پاسخ به این سوال، یزدی تاکید کرد که وضعیت و شرایط دنیای امروز با زمان صدر اسلام کاملاً متفاوت است. امروز در دنیا بیش از یک میلیارد مسلمان زندگی می‌کنند که مالک بخش عظیمی از منابع انرژی دنیا هستند. اما مشکل اینجاست که برخی از آنان نمی‌فهمند که در دنیا چه تغییراتی رخ داده است و بعضی از آنان حتی به آموزه‌های سیره نبوی هم توجه ندارند.

یزدی، با ذکر این نکته که سوره فتح پس از امضای صلح حدیبیه نازل شد، گفت که این واقعه آموزه مهمی از انعطاف پذیری اسلام در برابر شرایط روز را در خود دارد و مسلمانان همچنین باید بیاموزند که لازمه موفقیت همکاری با سایر گروهها است.

آقای تیان چآو، نماینده پارلمان از باتو (عضو چینی حزب عدالت مردم)، با ابراز خوشحالی از ملاقات با ابراهیم یزدی، به عنوان کسی که در طول سالیان پس از انقلاب همواره می‌خواسته است سوالاتی از یزدی، به عنوان یکی از اثرگذاران در انقلاب ایران، داشته باشد، سوالی در مورد آنچه پس از انقلاب در ایران رخ داده است مطرح کرد.

عضو شورای انقلاب اسلامی ایران، با ذکر این نکته که در ترکیه نیز اعضای احزاب آن کشور سوالات مشابهی در مورد انقلاب ایران مطرح می‌کردند، بطور خلاصه به شرح زیر توضیحاتی داد.

یزدی بیان کرد که در طول تاریخ ایران، همواره قدرت سیاسی دو رکن داشته است: شاه و روحانی، گفت: این دو همیشه باهم و همراه و همسو و شریک قدرت بوده‌اند و روحانیت ایران حتی قبل از اسلام از نفوذ عمیقی در میان توده‌های مردم عادی برخوردار بوده است. وی افزود تاریخ ایران حاکی از آن است که هر زمان میان شاه و روحانی اختلاف افتاده است، روحانی برنده و شاه بازنده بوده است. اما محمد رضا شاه پهلوی به این نکته تاریخی توجه نداشت.

عضو سابق شورای انقلاب گفت که شاه ایران از تاریخ درس نگرفت و به رویارویی با مذهب و روحانیت پرداخت و همان نتیجه همیشگی رخ داد. او توانست تقریباً تمام نهاد های سیاسی روشنفکران را از بین ببرد، اما نتوانست مسجد و نهاد روحانیت را از میان بردارد. در نتیجه، روحانیت ایران به جنبش ضد استبدادی، که عمدتاً جنبشی روشنفکری بود، پیوست. روحانیت قدرت بسیج مردم عادی را داشت و در نتیجه، وقتی روحانیان و روشنفکران متحد شدند، شاه سقوط کرد. اما بعد از پیروزی انقلاب هنگامی که همه مردم، از جمله مردم عادی در ابعاد میلیونی، در انقلاب حضور یافتند، روشنفکران تبدیل به اقلیت عددی شدند. روحانیت هم حاضر به قبول حضور روشنفکران در قدرت نشد.

یزدی سپس به وجه دیگری از تاریخ ایران اشاره کرد و گفت: "اما روحانیان ایران به ندرت مستقیماً سلطنت کرده‌اند. متأسفانه، نهاد روحانیت از این امر تاریخی درس نگرفت و از توجه به آن غافل شد. از سوی دیگر، روحانیت درک درست و واقع بینانه‌ای از شرایط و مناسبات پیچیده اقتصادی، سیاسی و فرهنگی جامعه کنونی ندارد. در نتیجه، وقتی روحانیون قدرت و حکومت را بدست گرفتند، نتوانستند نیازهای جامعه را برآورده سازند و عملاً به مانع توسعه تبدیل شده‌اند." وی تأکید کرد که این مسأله یکی از معضلات امروز جامعه ماست.

یزدی بخشی از روحانیان حاکم در ایران را شبیه به اصحاب کهف خواند بدین معنا که آنان صدها سال از تحولات جامعه عقب هستند و آرمانشهر آنها مدینه النبی است و گمان می‌کنند که در جهان امروز هم شهری مانند تهران را می‌توان مانند مدینه النبی اداره کرد و بطور سطحی و شکلی الگوبرداری کنند.

یزدی در پاسخ به سوال یکی از نمایندگان در مورد ولایت فقیه و تاثیر اندیشه‌های دکتر علی شریعتی برای بستر سازی پایه‌های پذیرش این نظریه در دوران پس از انقلاب، ضمن تذکر این نکته که آنچه آیت الله خمینی در مورد حکومت اسلامی در پاریس می‌گفت با آنچه در دوران پس از انقلاب به آن عمل شد کاملاً متفاوت بود، گفت که دولت موقت، پس از پیروزی انقلاب، پیش نویسی برای قانون اساسی تهیه کرد که رکن اصلی آن جمهوریت و دموکراسی بود و در آن نشانی از ولایت فقیه وجود نداشت. اما روحانیان به مدل خلیفه گری و مجالس مشورتی، مانند مجالس برخی کشورهای عربی، علاقه بیشتری نشان دادند و نظریه ولایت فقیه از همان زمان برای کنترل انحصاری قدرت تئوریزه و نهادینه شد. وی اضافه کرد که نهضت آزادی ایران در یک نشریه تحلیلی موضوع ولایت فقیه را از دید قرآن، سنت رسول اکرم (ص) و ابعاد سیاسی و اجتماعی آن به تفصیل شرح داده است.

وزیر امور خارجه ایران در دولت موقت، در پاسخ به درخواست نمایندگان مجلس مالزی برای تحلیل تاثیرات انتخاب باراک اوباما به ریاست جمهوری ایالات متحده بر دیگر کشورها، گفت که تغییرات گفتمان جهانی حتی دامان ایالات متحده را نیز گرفته است و ما شاهدیم که در این دوره یک زن نامزد پست ریاست جمهوری می‌شود و یک سیاه پوست نیز برای این سمت انتخاب می‌شود و دیگر نامزد انتخاباتی نیز یک زن را به عنوان معاونش معرفی می‌کند.

یزدی گفت که مطمئناً در کوله پشتی سربازان آمریکایی توسعه و دموکراسی برای هیچ کشوری به ارمان نخواهد آمد، همان‌گونه که در عراق نیز چنین بود. اکنون ما باید ببینیم که چگونه می‌توانیم از این تغییرات در راستای منافع ملی خودمان استفاده کنیم.

3- دیدار با اعضای ارشد حزب عدالت مردم (پی کی آر)

اعضای هیأت یاد شده در روز پنجشنبه 30 آبان 87، به دعوت حزب عدالت مردم (پی کی آر) در دفتر این حزب حضور یافته، ضمن گفت و گو به پرسش‌های اعضای این گروه پاسخ دادند.

حزب عدالت مردم در سال 2003 تشکیل شد و ریاست آن بر عهده خانم وان عزیز وان اسماعیل، است. این حزب بیشترین تعداد نماینده را در میان احزاب مخالف دولت در پارلمان مالزی دارا است.

در آغاز جلسه، آقای مصطفی کامل ایوب، معاون دبیر کل حزب، با اشاره به دیدارهای با آقای انور ابراهیم و نمایندگان احزاب در پارلمان مالزی و معرفی اعضای هیأت به حاضران، از آقای مهندس محمد توسلی

خواست که جلسه را با سخنانش آغاز کنند. توسلی به معرفی سوابق، مبانی اندیشه و مواضع نهضت آزادی ایران پرداخت و گفت که در شرایط ویژه سال 1961، نهضت آزادی به عنوان یک حزب ملی و اسلامی به وسیله مهندس مهدی بازرگان، آیت الله طالقانی، دکتریدالله سبحانی و... در حالی تأسیس شد که این پیشگامان در حدود 20 سال تلاش های فرهنگی و اجتماعی را سپری کرده بودند و زمینه های ذهنی تشکیل یک حزب اسلامی فراهم شده بود. رهبران نهضت آزادی ایران پس از تأسیس آن نیز همواره بر توسعه تلاشهای فرهنگی اهتمام ویژه داشته اند. وی، در ادامه سخنان خویش، با مرور تاریخی فعالیت احزاب ملی در ایران گفت که احزاب و گروه هایی که پایه فرهنگی نداشتند دوام چندانی نیاورده اند.

نخستین شهردار تهران پس از انقلاب بر ضرورت پایداری در برابر فشارها و محدودیت هایی که برای فعالیت احزاب ملی و اسلامی وجود دارد گفت که در ایران نیز، پیش و پس از انقلاب، نهضت آزادی به رغم فشارها و محدودیت ها تسلیم نشده است و به وظایف ملی و دینی خویش عمل می کند. و از این بابت سرنوشت مشابهی با حزب عدالت مردم در مالزی داشته است.

این فعال دانشجویی پیش از انقلاب در خارج از کشور گفت که اعضای نهضت آزادی که برای ادامه تحصیل به خارج کشور رفتند، با تأسیس انجمن های اسلامی دانشجویی در اروپا و آمریکا، بستر مناسبی برای پاسخ دادن به نیازهای فرهنگی دانشجویان، اعم از ایرانی و غیر ایرانی، و آماده شدن آنان برای خدمات اجتماعی و سیاسی فراهم کردند. ثمرات این تلاشها ساخته شدن نسلی از فرهیختگان امروز کشورهای اسلامی است که بعضاً منشأ تحولاتی در بسیاری از کشورهای اسلامی شده اند. آقای انور ابراهیم رهبر حزب عدالت مردم و ارتباط نزدیک و برادرانه ایشان با آقای ابراهیم یزدی نمونه ای از این فرایند به شمار می رود.

در بخش دیگری از سخنانش، مهندس توسلی، با انتقاد از تفرقه های موجود میان مسلمانان در کشورهای اسلامی گفت که اسلام و دعوت همه پیامبران الهی دعوت به دین واحد است و با اشاره به آیه شریفه «واعتصموا بحبل الله جميعا و لا تفرقوا» اضافه کرد که رسالت احزاب اسلامی و روشنفکران مسلمان در همه کشورها تأکید بر وجوه اشتراک و پرهیز از عوامل اختلاف و تفرقه است که متأسفانه امروز یکی از مشکلات کشورهای اسلامی است.

در ادامه این نشست، یزدی در سخنانی، با تأکید بر لزوم همکاری تشکلهای همسو در جهان اسلام، گفت که ما در دنیای اسلام با مشکلات مشابهی روبرو هستیم ولی هر کدام راهکار خودمان را برای روبرو شدن با آن داریم، اما لازم است از تجربه های یکدیگر استفاده کنیم و درس بگیریم. بطور مثال، حضور فعال زنان در عرصه سیاست و اجتماع در مالزی یکی از نکاتی است که می تواند مورد استناد فعالان سیاسی ایران قرار گیرد. توضیح آنکه در مالزی زنان عهده دار مشاغل متعدد سیاسی، اقتصادی، از جمله قضایی، نظیر قاضی هستند. حضور زنان برجسته عضو حزب در این نشست چشم گیر بود.

ابراهیم یزدی ادامه داد: "اتفاقی که برای برادر انور (ابراهیم) در سال 1998 افتاد، یک اتفاق مختص به مالزی نیست، ما هم در ایران مشکلات مشابهی داریم." و اضافه کرد: "چه در ایران چه در اینجا، گروههایی هستند که نمی‌خواهند حقوق اولیه منتقدان را به رسمیت بشناسند و در راه حرکت دگراندیشان مشکلاتی ایجاد می‌کنند ولی مهم است که ما به عنوان تشکلهای همسوی اسلامی یا دموکراسی خواه به این گونه اعمال اعتراض کنیم."

یزدی به حضور نمایندگان سندیکاهاى حمل و نقل مالزی در جلسه اشاره کرد و گفت که در ایران دبیر و اعضای سندیکای رانندگان شرکت واحد اتوبوسرانی تهران در زندان هستند و وظیفه همکاران آنان در خارج از کشور است که نسبت به این مساله اعتراض کنند.

او در پاسخ به سوالی درباره ولایت فقیه، با توضیح مفهوم آن گفت که نهضت آزادی ایران کاملاً با این شیوه حکمرانی مخالف است و در سال 1988، در نشریه‌ای مستند، دلایل مغایرت این نظریه را با آیات قرآن و سنت پیامبر شرح داده است.

او در مخالفت با نظریه ولایت فقیه گفت: "در قرآن هیچ مفهومی با این عنوان نداریم و آیت الله خمینی با استناد به برخی از احادیث این نظریه را وضع کرده گروهی از علمای اسلامی اعتقاد دارند که احادیث مورد استناد این نظریه معتبر نیستند."

یزدی در این باره اضافه کرد که اگر به بهترین انسان هم حداکثر اختیارات را بدهیم، آنهم به صورت مادام العمر، این سرآغاز دیکتاتوری و فساد خواهد بود.

او این دیدگاه را به خلافت‌های صدر اسلام تشبیه کرد و افزود این مفهوم نه در قرآن آمده است، نه در سنت پیامبر ریشه دارد و نه با شرایط امروز سازگار است و یکی از مهمترین مشکلات امروز ما برای توسعه دموکراسی در ایران نیز همین مساله است.

وزیر امور خارجه اولین دولت انقلاب، با اشاره به این موضوع که در پیش نویس قانون اساسی مورد تایید آیت الله خمینی اصل ولایت فقیه گنجانده نشده بود، اضافه کرد که عملکرد این نظریه در سی سال گذشته نیز موید ناکارآمدی آن بوده است. پس بهتر است که این مفهوم از قانون اساسی حذف شود و به همان پیش نویس قانون اساسی بازگردیم.

محمد توسلی نیز، در توضیح نظریه ولایت فقیه برای برخی از حاضران که آشنایی نسبت به آن نداشتند، گفت که درباره ولایت فقیه طیفی از نظریه‌ها وجود داد. ولایت مطلقه فقیه برخلاف مبانی دموکراسی و نظام‌های مردم سالار است، چرا که در نظام مردم سالار پایه مشروعیت حکومت از پایین یعنی ناشی از آرای مردم جامعه است ولی در نظریه ولایت مطلقه فقیه مبنای مشروعیت حاکمان از بالا یعنی آسمانی و الهی است.

یزدی همچنین به برخی سوالات تاریخی حاضران در مورد مسائل لبنان، امام موسی صدر و رابطه دکتر چمران و روشنفکران دینی ایران با مجاهدان لبنانی پاسخ گفت.

در پایان این نشست، هدایای یادبودی از سوی حزب عدالت مردم به اعضای هیأت نهضت آزادی داده

شد.

روابط عمومی
نهضت آزادی ایران